

Pozdravljanje ob vstopu v knjižnico

Greeting when Entering the Library

Barbara Turinek

Izvleček

Bonton veleva, da se ob vstopu v knjižnico pozdravi. Opažanja v knjižnici kažejo, da to ni več samoumevno. Zastavlja se vprašanje, ali je možno pozdravljanje izboljšati, in če, na kakšen način. Za aktualno tematiko se je odločil učenec Osnovne šole Karla Destovnika-Kajuha Šoštanj in izdelal raziskovalno nalogo. Njen cilj je bil, da bi se pozdravljanje v knjižnici izboljšalo. Najprej je potekalo opazovanje, da bi se ugotovilo, v kolikšni meri učenci in učenke sploh pozdravljajo. Sledil je tritedenski poskus z uporabo robota, ki je učence in učenke pozdravil: »Dober dan«. Sledilo je ponovno opazovanje z uporabo in po uporabi robota. Robot v knjižnici je prispeval k temu, da učenci in učenke pozdravljajo bolj dosledno.

Ključne besede

bonton, pozdravljanje, knjižnica, robot

UDK 027.8:395

Abstract

The etiquette says that we should greet when entering the library. According to what was observed at the library, however, this is no longer a general rule. The question arises whether greeting can be improved, and if so, in what way. The topic was explored in a research paper by a student from the Karel Destovnik-Kajuh Primary School in Šoštanj. The aim of the paper was to make greeting a more common practice. This was done by first observing to determine to what extent students greet when entering the library. Then, a three-week experiment was carried out using a robot who greeted the students by saying: "Good afternoon." Another observation then followed during and after the use of the robot. It was found that the robot used in the library contributed to students' more consistent greeting practice.

Keywords

manners, greeting, library, robot

UVOD

Ni veliko dokumentov, ki bi govorili o bontonu v knjižnici, pa vendar se nam, odraslim, zdi samoumevno, da je učenje lepega vedenja tudi ena izmed nalog knjižničarja. Prav je, da otroke opozarja na kulturno vedenje, lepo ravnanje s knjigo in še bi lahko naštevali, tako pri urah knjižničnega informacijskega znanja kot tudi v knjižnici pri izposoji. Zato je potrebno biti dosleden in začeti z majhnimi koraki. Na naši šoli oziroma v naši knjižnici smo se odločili, da skušamo učence spodbuditi, da bi ob vstopu v knjižnico pozdravljali v večji meri. Učenec Sebastjan Turinek je naredil raziskovalno nalogo na to temo. Opazoval je učence, ki so vstopali v knjižnico, ali pozdravijo, odzdravijo na pozdrav knjižničarja ali niti odzdravijo ne. Ugotovil je, da ob vstopu v knjižnico pozdravi le 40,6 % učencev in učenk. Nadaljnje raziskovanje ga je pripeljalo do zamisli, da bi pozdravljanje v knjižnici lahko izboljšali s pomočjo tehnologije. V ta namen je sprogramiral robota EV3, ki je učence ob vstopu pozdravil z »Dobro dan«. Po nadaljnjem opazovanju je prišel do zaključka, da je uporaba robota bistveno prispevala k bolj doslednemu pozdravljanju, saj se je delež učencev in učenk, ki ob vstopu v knjižnico pozdravijo, zvišal na 70,1 %.

BONTON IN POZDRAVLJANJE V KNJIŽNICI

»Ob vstopu v prostor vedno pozdravi tisti, ki vstopi. Če vstopiš v razred, v katerem so že zbrani tvoji sošolci in učitelj, si ti tisti, ki vsem reče 'živjo'. Če se posameznik pridruži skupini, je on tisti, ki pozdravi druge« (Küntzel, 2012, str. 22).

Zaradi tega pravila, ki torej tistemu, ki vstopa v knjižnico, zapoveduje, da pozdravi, smo raziskali, kako je s pozdravljanjem v naši šolski knjižnici. Poleg bontona smo knjižničarji vezani še na druge dokumente, ki posredno vplivajo tudi na to, da moramo med drugim skrbeti tudi za bonton učencev.

Etični kodeks knjižničarjev nam v IV. členu pravi: »Knjižničar si prizadeva dosežati cilje svoje ustanove in nesporazume rešuje v odkritem in enakopravnem dialogu v njej sami. V

javnosti je do svoje ustanove lojalen in s svojim delovanjem prispeva k njenemu ugledu« (*Etični kodeks slovenskih knjižničarjev*, 2019). Šolski knjižničar je del osnovne šole. Naša šola ima naziv kulturna šola. Torej je naloga knjižničarja tudi, da pomaga na področju kulture, kamor pa seveda sodi bonton in z njim pozdravljanje.

Slika 1: Priznanje za naziv kulturna šola

Prav tako je v dokumentu *Manifest o šolskih knjižnicah*, ki ga je izdala Mednarodna zveza bibliotekarskih društev in ustanov (IFLA), zapisano, da je »šolska knjižnica integralni del izobraževalnega procesa« ter da so, med drugim, glavne storitve šolske knjižnice: »podpiranje in pospeševanje vzgojno-izobraževalnih ciljev, opisanih v poslanstvu šole in učnem načrtu« (*Manifest o šolskih knjižnicah*, 2019).

Tudi v vzgojnem načrtu naše šole je zapisano, da učenci »med seboj in do delavcev šole vodijo prijazno, sproščeno komunikacijo« (*Vzgojni načrt šole*, 2019).

»Beseda komunicirati izhaja iz latinske besede *communicare*, ki pomeni razpravljati, vprašati za nasvet, posvetovati se. Slovar slovenskega knjižnega jezika jo opredeljuje kot izmenjavati misli, informacije, sporazumevati se. Različni

avtorji, ki so se ukvarjali s področjem komuniciranja, so jo poskušali opredeliti na svoj način« (Ucman, 2018).

Komunikacijo običajno začneš s pozdravom. Pozdravljanje se v različnih družbah razlikuje, pa vendar je skupno vsem, da tistemu, ki ga srečaš, na nek način pokažeš, da si ga opazil, in to je po navadi pozdrav.

Mnogo je torej dokumentov, s pomočjo katerih lahko utemeljujemo, zakaj je bonton in z njim povezano pozdravljanje pomembno.

Kot knjižničarko me je motilo, da učenci ob vstopu v knjižnico niso pozdravili. Kljub mojemu pozdravu jih veliko ni niti odzdravilo. S sodelavko sva si prizadevali, da bi se pozdravljanje izboljšalo, a neuspešno. Zato sem začela razmišljati, kaj lahko storimo, da bi se pozdravljanje izboljšalo.

Z učencem Sebastjanom Turinekom sva se lotila raziskovalne naloge z naslovom Ali lahko s pomočjo tehnologije izboljšamo pozdravljanje? V njej se je učenec ukvarjal s podobnimi dilemami, saj je tudi njega zanimalo, na kakšen način bi bilo mogoče pozdravljanje izboljšati.

RAZISKAVA IN REZULTATI

Raziskava je temeljila na metodi opazovanja. Opazovali smo, ali učenci ob vstopu v knjižnico pozdravijo, če ne pozdravijo oz. odzdravijo na knjižničarkin pozdrav ali niti odzdravijo ne. Nato smo naredili tritedenski poskus z uporabo robota EV3, ki je učence pozdravil z »Dober dan«. Ko smo robota odstranili iz knjižnice, smo ponovno opazovali, kaj se bo zgodilo s pozdravljanjem.

Za raziskavo sva z učencem izdelala tudi opazovalni list, s pomočjo katerega sva dnevno zapisovala pozdravljanje glede na vzgojno-izobraževalno obdobje in spol (na šoli je 729 učencev, in sicer 353 deklet in 376 fantov).

POZDRAVLJANJE PRED UPORABO ROBOTA

Tri opazovane tedne pred uporabo robota je v knjižnico prišlo 347 deklet in 244 fantov, skupaj 611 učencev in učenk. Pred uporabo robota so učenci v knjižnici zelo slabo pozdravljali. To lahko vidimo na grafu 1. Pozdravilo je 40,6 % učencev in učenk, na knjižničarkin

	SPOL	POZDRAVI	ODZDRAVI	NE POZDRAVI	SKUPAJ
1. VIO	Ž				
	M				
	SKUPAJ				
2. VIO	Ž				
	M				
	SKUPAJ				
3. VIO	Ž				
	M				
	SKUPAJ				
SKUPAJ	Ž				
	M				
	SKUPAJ				

Tabela 1: Opazovalni list

pozdrav je odzdravilo 36,9 % učencev in učenk, niti pozdravilo niti odzdravilo ni 22,4 % učencev in učenk.

Slika 2: Robot EV3

POZDRAVLJANJE Z UPORABO ROBOTA

Robot je prinesel bistvene spremembe. Ves trud, ki sva ga s sodelavko v knjižnici vložili v pozdravljanje, ni prinesel tako pozitivnih rezultatov glede pozdravljanja, kot jih je tri-

tedenski poskus z uporabo robota. Kot je ponazorjeno v grafu 1, se je delež tistih, ki so ob vstopu v knjižnico pozdravili, bistveno zvišal, in sicer s 40,6 % na kar 72,4 %.

POZDRAVLJANJE PO UPORABI ROBOTA

Po odstranitvi robota iz knjižnice smo pričakovali, da bo pozdravljanje zopet upadlo, vendar smo doživeli prijetno presenečenje, ko smo ugotovili, da se je prvi teden po uporabi robota pozdravljanje še povečalo. To je sicer drugi teden in en teden po enomesečnem presledku nekoliko upadlo, pa vendar je ostalo na 70,1 %.

EVALVACIJA

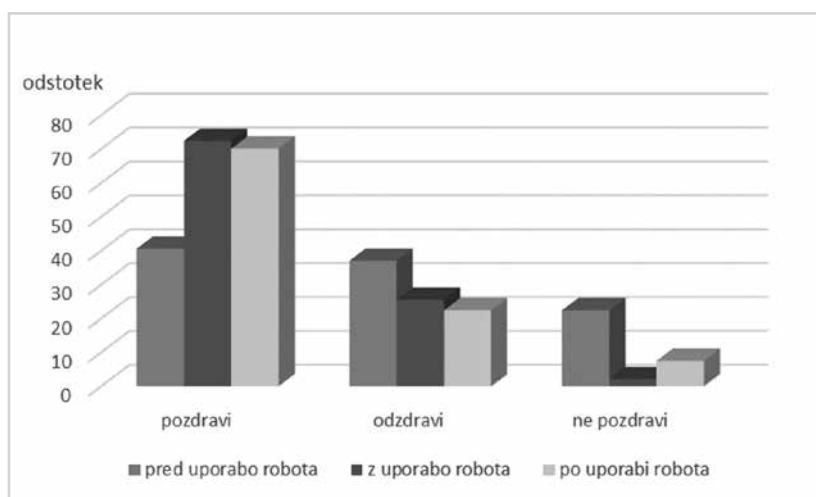
Za vzpodbudo in motiviranje učenk in učencev k pozdravljanju smo na podlagi zamisli učenca naše šole odkrili zanimiv način: uporabo robota. Ves trud in opozorila niso prinesla takšnih rezultatov kot majhna »igrača«, ki jim je bila zanimiva. Hodili so mimo senzorja in dobesedno čakali, da jih je robot pozdravil. Čudili so se. Najbolj zanimivo pa je bilo, ko je ob odhodu učenec ali učenka rekel/-la: »Adijo, robotek!«.

Drugi teden, ko je bil v knjižnici robot, je prišlo kar 466 učencev in učenk. Poleg tega, da smo jih želeli »naučiti« pozdravljati, smo mimogrede povečali tudi obisk knjižnice. Vsak knjižničar pa je gotovo vesel, če knjižnica ne sameva.

Ker je bil robot tako zanimiv, bi ga bilo dobro uporabiti tudi za kakšno drugo nalogo. Mogoče bi lahko robota sprogramirali tako, da bi pripovedoval zgodbe namesto lutk ali namesto predvajanja po kasetofonu. Idej gotovo ne manjka.

SKLEP

Velikokrat pot do cilja ni enostavna. Ko smo začeli opazovati učence in jih pozdravljati z namenom, da bi vsaj odzdravili, nismo dobili želenih rezultatov. Šele robot je bistveno pripomogel, da so učenci in učenske začeli pozdravljati bolj dosledno. Zavedamo se, da je to, ali bo učenec pozdravil ali ne, odvisno tudi od njegove vzgoje, pa vendar lahko tudi mi z

Graf 1: Odstotek pozdravljanja pred, z in po uporabi robota

zgledeom nekaj naredimo. V našem primeru je bil robot tisti, ki so ga učenci opazili in jih je tako pritegnil, da jih je zanimalo, zakaj je tam. In ker jih je robot pozdravil, je bilo seveda potrebno odgovoriti in odzdraviti. Robot je bil za njih pravi izziv. Hodili so v knjižnico, da bi robota lahko pozdravili. Pričakovali smo, da ko bomo robota odstranili, bo pozdravljanje zopet upadlo. Vendar je sledilo presenečenje. Tudi po dveh mesecih, ko smo robota odstranili, so učenci in učenke še vedno bolj dosledno pozdravljali kot pred uporabo robota. Zato lahko trdim, da je poskus z robotom dal zelene rezultate in da je tehnologija izboljšala pozdravljanje.

Korak za korakom se trudimo, da bi knjižnica postala prostor, kamor bi učenci in učenke radi

zahajali, hkrati pa bi pridobili tudi na osebni rasti. Uporaba robota je bila sprememba, ki je v knjižnico prinesla nekaj povsem novega. Učencem in učenkam je bil robot zelo zanimiv, zato so ga hodili gledat in so bili pripravljeni sprejeti idejo, da jih bo »naučil« pozdravljati. Kljub temu pa se s knjižničarko trudiva, da tudi midve dosledno pozdravljava, tudi kadar je gneča in v knjižnico pride več otrok.

Verjamem, da imamo kot knjižničarji ali učitelji mnogo idej, ki lahko spremenijo vsakdanji ritem, in z nečim novim obogatimo in nadgradimo učenčevo znanje. Zato jih izkoristimo, približajmo se z njimi učencem in rezultati bodo gotovo pozitivni. ●

Viri in literatura

Etični kodeks slovenskih knjižničarjev. Pridobljeno 21. 1. 2019 s <http://www.zbds-zveza.si/?q=node3/20>.

Küntzel, K. (2012). *Bonton za fante in punce*. Ljubljana: Mladinska knjiga.

Manifest o šolskih knjižnicah. Pridobljeno 21. 1. 2019 s <https://archive.ifla.org/VII/s11/pubs/mani-sl.pdf>.

Turinek, S. (2019). Ali lahko s pomočjo tehnologije izboljšamo pozdravljanje? Raziskovalna naloga. Dostopno na: <http://mladiraziskovalci.scv.si/naloga?id=1748> (6. 3. 2020).

Ucman, I. *Koncepti in veščine komunikacije*. Pridobljeno 29. 10. 2018 s <https://www.leila.si/dokumenti/kom.pdf>.

MAG. BARBARA TURINEK, magistrica znanosti s področja sociologije, zaposlena kot šolska knjižničarka na OŠ Karla Destovnika-Kajuha Šoštanj
Naslov: OŠ Karla Destovnika-Kajuha Šoštanj, Koroška cesta 7, 3325 Šoštanj
E-naslov: barbara.turinek@gmail.com